

DE 'MILITÄRVERWALTUNG' KOMT EN GAAT

als bindend anerkennen möchten. Das holländische Volk habe weitgehendes Vertrauen zum deutschen Soldaten gefasst. Der Einsatz der Militärverwaltung müsse auf lange Sicht erfolgen; ihre Ablösung nach kurzer Zeit durch eine Zivilverwaltung würde miserabel wirken.¹

Speciaal met dat laatste was von Bock het geheel eens. Hij stuurde zijn bezoekers naar von Brauchitsch door. Graf Zech gaf zich inmiddels aan jubelende verwachtingen over: 'Stimmung gegenüber Deutschland', aldus zijn ijtelegram aan het *Auswärtige Amt* van 19 mei, 'erstaunlich gut . . . Geschickte deutsche Militärverwaltung hätte es in der Hand, Holland für die nächste Generation auch innerlich für uns zu gewinnen.'² Samen met de secretaris-generaal van buitenlandse zaken, Snouck Hurgronje, had hij inmiddels met Fentener van Vlissingen gesproken. Daar diens voornamen 'Frederik Hendrik' waren, sprak men in die dagen in de kring der secretarissen-generaal al gekscherend over een nieuwe 'stadhouder Frederik Hendrik'.³

Heel die plannenmakerij was, zowel aan Duitse als aan Nederlandse zijde, op wensvoorstellungen gebaseerd. De beslissing lag niet bij von Bock en niet bij von Brauchitsch, niet bij von Ribbentrop en helemaal niet bij gezant Zech. De beslissing lag maar bij één persoon: bij Hitler, de *Führer*. En op 18 mei, daags voordat Zech zijn uitbundig telegram aan het *Auswärtige Amt* zond (hij werd spoedig naar Berlijn teruggeroepen), had de *Führer* zijn handtekening gezet onder het decreet waarbij voor bezet Nederland een Duits burgerlijk bestuur ingesteld werd onder leiding van een *Reichskommissar*, dr. Arthur Seyss-Inquart. Het enige wat hij toen nog niet vaststelde, was de datum waarop deze *Reichskommissar* in functie zou treden.

Hitlers beleid

Wat wij omtrent Hitlers beleid aan aanwijzingen hebben (ze zijn schaars), doet het onwaarschijnlijk voorkomen dat hij ooit gebrand geweest is op een langdurig aanblijven van de *Militärverwaltung* in Nederland. De conceptie van waaruit hij met betrekking tot ons land handelde, moeten wij ons intussen niet te concreet, niet te gedetailleerd voorstellen. Van jongsaf aan

¹ F. von Bock: *Kriegstagebuch*, 17 mei 1940, aangehaald in H.-A. Jacobsen: *Dokumente zum Westfeldzug 1940*, (1960) p. 43. ² Telegram, 19 mei 1940, van gezant Zech aan het *Auswärtige Amt* (FO/SD, 84327). ³ Getuige H. M. Hirschfeld, *Enq.*, dl. II c, p. 371.